

Автор: Даниел Станоески

Датум: декември 2025

PDF: [istrazuvanje-vo-fokus-izveshtaj-za-severna-makedonija-2025.pdf](#)

Ова истражување систематски ја оценува овозможувачката околина за граѓанските организации (ГО) кои работат во областа на родовата еднаквост и правата на жените во Северна Македонија. Овие организации имаат суштинска улога во унапредувањето на демократските вредности, човековите права и инклузијата на жените и маргинализираните групи, но нивната ефективност во голема мера зависи од постоењето на поддржувачки правни, институционални и политички услови и фактори кои се менувале во контекст на пошироките демократски текови.

Студијата ги анализира трите клучни димензии што ја обликуваат работата на граѓанските организации. Прво, слободите на здружување, мирно собирање и изразување претставуваат темел на граѓанскиот активизам и ги опфаќаат правото на основање организации, мирно собирање и јавно изнесување ставови без цензура или вознемирување. Истражувањето ги разгледува и формалните правни гаранции и практичните реалности, како што се бирократските пречки, селективната примена на законите и општествената клима за застапување на родовите прашања.

Втората димензија се однесува на финансиската одржливост, која е клучна за

независноста и долгорочната стабилност на организациите. Освен обезбедувањето финансиски средства, ова вклучува и диверзификација на изворите на финансирање, избегнување политичка зависност и справување со воздржаноста на донаторите кон прашања поврзани со родовата еднаквост и ЛГБТИК+ темите. Анализата опфаќа пристап до финансиски ресурси, правичност во распределбата на средствата, можности за градење капацитети, како и пошироките економски услови што влијаат врз филантропијата.

Третата димензија се однесува на соработката меѓу државата и граѓанското општество, која во голема мера ја определува можноста на ГО да влијаат врз јавните политики и да спроведуваат програми. Ова подразбира постоење и функционалност на механизми за консултации, отвореност на процесите на донесување одлуки, како и нивото на доверба и признавање меѓу институциите и организациите што работат на родовата еднаквост.

Истражувањето ги опфаќа и формалните и неформалните актери како што се феминистички групи, организации за правата на жените и заеднички иницијативи кои се занимаваат со родово базирано насилство, репродуктивни права, антидискриминација и добро владеење на национално и локално ниво. Јавната перцепција, обликувана од медиумите, политичкиот дискурс и онлајн просторот, исто така значително ја дефинира нивната средина за работа. Иако дигиталните платформи овозможуваат поголем досег и мобилизација, тие истовремено ги изложуваат организациите на вознемирување, дезинформации и анти-родови наративи, што влијае врз нивната безбедност и легитимитет. Разбирањето на овие динамики е клучно за целосна проценка на овозможувачката околина.

Користејќи кабинетско истражување, правна анализа и квалитативни интервјуа, студијата обезбедува анализа заснована на докази, наменета за носителите на политики, донаторите и мрежите на граѓанското општество. Таа нуди препораки за родово сензитивни политики и стратегии за застапување, со цел зајакнување на граѓанскиот простор и зголемување на влијанието на организациите.